

Verslag informatieavond NRD Lansingerland 19-11-24

Deze, tweede informatieavond over het project windenergie Lansingerland vond plaats op 19 november 2024, van 18.30-21.30 in evenementlocatie 't Manneke, Leeweg 33, 2651 CL Berkel & Rodenrijs.

Avondvoorzitter: Dirk Louter

Uitnodigingen voor deze bijeenkomst zijn verspreid via e-mail naar de geabonneerden van de nieuwsbrief plus leden en agendaleden van de klankbordgroep en via de lokale digitale media.

Het doel van deze avond was om de NRD (Notitie Reikwijdte en Detailniveau), die kort daarvoor door GS vrijgegeven is voor de terinzagelegging, te bespreken. Op de avond waren ongeveer 40 omwonenden aanwezig. Naast mensen uit het projectteam van de provincie zijn mensen van het adviesbureau dat de NRD in opdracht van de provincie heeft opgesteld, Bosch & van Rijn en DCMR (Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond) aanwezig.

Avondvoorzitter Dirk Louter opent het plenaire deel van de avond om 20:00. De manier waarop het onderzoek moet gaan plaatsvinden, dat is de NRD, de 'leidraad voor het onderzoek'. Mensen kunnen zienswijzen indienen op de NRD en met het oog daarop is deze avond georganiseerd.

Ook vertegenwoordigers van de gemeenteraad Lansingerland en van de pers (De Heraut) aanwezig. En van de lokale energiecoöperatie Lansingerland (Nieuw Lansingerstroom).

Projectleider van de provincie Herbert Faber leidt de bijeenkomst in: in december vorig jaar heeft de provincie besloten om op drie locaties te onderzoeken of er windenergie kan worden gerealiseerd. In de zomer van 2025 zullen we weten welke van de drie locaties het meest geschikt is, op basis van de milieu-effecten die worden onderzocht in het planMER. Daarna volgt het vergunningentraject dat circa twee jaar zal duren. Herbert: we hopen dat de molens er zullen staan in 2031.

Op een vraag vanuit de zaal geeft Dirk aan dat er een verslag van deze avond wordt gemaakt.

Vraag uit de zaal: de provincie beoordeelt de zienswijzen die worden ingediend; is dat niet de slager die zijn eigen vlees keurt?

Herbert Faber: het is waar dat de provincie de zienswijzen beoordeelt, maar dat doen wij niet alleen. Medewerkers van de Milieudienst Rijnmond (DCMR) en adviesbureau Bosch & van Rijn werken ook mee aan de beantwoording en controleren de antwoorden die wij geven. Verder kijkt de onafhankelijke commissie MER hierin mee. Normaal gezien is de terinzagelegging zes weken, maar omdat je dan in de kerstvakantie uitkomt, heeft de provincie die met twee weken verlengd. De periode om zienswijzen in te dienen is van 25 november tot 17 januari.

Er volgt een opmerking op de keuze voor een MER of een OER. In het OER wordt de maatschappelijke betrokkenheid meegenomen. Men vindt het dan ook vervelend om te horen dat het onderzoek van de RuG als niet relevant wordt meegenomen.

De bijeenkomst wordt vervolgd met wethouder Michiel Muis (gemeente Lansingerland) en gedeputeerde Berend Potjer (provincie Zuid-Holland) als sprekers.

Dirk Louter leidt in: er is een akkoord bereikt tussen de colleges van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Lansingerland over wonen, werken en wind. Hoe zit dit precies?

Dhr. Potjer licht toe dat het een principebesluit is waarin alle aspecten een plek hebben. Dhr. Muis vult aan: het gaat ook over ruimtelijk kwaliteit en leefomgeving. Als de bestuursovereenkomst gereed is gaat hij naar de gemeenteraad en Provinciale Staten begin volgend jaar.

Gevraagd wordt hoe de relatie is tussen het windenergie-traject en dit bestuursakkoord?

Dhr. Potjer antwoordt: wind is een belangrijk onderdeel van deze overeenkomst. Als er windenergie mogelijk is op Kruisweg of de Noordpolder, dan heeft het de voorkeur om BleiZo-West te gebruiken om woningen te bouwen. De bestuurlijke keuze voor wonen op BleiZo-West verandert het onderzoek naar de effecten van windmolens niet. Het verandert wél hoe het uiteindelijk bestuurlijk gewogen wordt. Dhr. Muis vult aan: het bevoegd gezag voor windenergie ligt bij de provincie; nieuw is nu dat wonen en werken en wind in samenhang worden beschouwd. Al in 2008 is door Lansingerland en Zoetermeer besloten dat we woningen willen op BleiZo. Er is nu meer helderheid hierover.

Vraag: wat betekent dit nou voor de argeloze buitenstaander: moet je constateren dat de kans dat er op BleiZo-West wind komt, kleiner is geworden?

Dhr. Potjer antwoordt: die kans is inderdaad kleiner geworden. Als wind op de andere twee locaties kan worden gerealiseerd, dan heeft het de voorkeur dat er woningen gebouwd worden op BleiZo. Tegelijk is het belangrijk dat we een zorgvuldig proces doorlopen en je wilt zeker weten dat wind ook op de andere twee locaties gerealiseerd kan worden. Dhr. Muis vult aan: we gaan in januari het gesprek aan met de gemeenteraad en Provinciale Staten. Tegelijkertijd loopt het proces voor de windmolens gewoon door.

Vraag: als we het belangrijk vinden om open landschap te behouden, waarom is Kruisweg-Oost dan überhaupt een optie?

Dhr. Potjer antwoordt: we zouden graag veel meer ruimte willen hebben in Zuid-Holland. Bij elk onderwerp geldt: hoe kunnen we alles een plek geven? De mogelijkheden voor wind zijn vrij beperkt omdat je met allerlei normen te maken hebt, voor slagschaduw, geluid, natuur.

Vraag: maar BleiZo-West is op dit moment nog steeds geormerkt voor wind. Hoe zit dit?

Dhr. Potjer: we onderzoeken nog steeds alle drie de locaties. Maar als het alleen op BleiZo-West zou kunnen, moeten we met elkaar in gesprek wat we dan moeten doen.

Vraag: komt er in het Bestuursakkoord te staan waar wind moet worden gerealiseerd?

Dhr. Muis antwoordt: dat komt niet in het akkoord. We hebben nooit gezegd dat we tegen wind zijn, maar de vraag is hoe dan en waar dan. In het akkoord staat niet waar de windmolens komen. Het gaat erom wat is de milieutechnische ruimte in de gemeente. Het proces liep al, dat gaan wij uitlopen, daar bent u allemaal partner in en daar kunt u iets van vinden. We moeten namelijk eerst weten wat de impact van windmolens op de drie locaties zal zijn.

Vraag: blijft er naast woningbouw ook ruimte voor windenergie mogelijk op BleiZo?

Dhr. Potjer antwoordt: als je windturbines zet, zet je er een cirkel omheen en zou je eventueel buiten die cirkel ook nog kunnen bouwen.

Vraag: nu gaat men uit van milieueffectrapportage (MER) en niet van de bredere omgevingseffectrapportage (OER). Wordt er straks in dit project ook gebruikt gemaakt van de OER?

Herbert Faber antwoordt: we bewegen al richting OER, wat we nu gaan onderzoeken in de huidige MER is al breder dan de standaard MER.

Vraag: is een mogelijke uitkomst voor de provincie dat windenergie niet kan in Lansingerland, of is nu al besloten dat het moet lukken?

Dhr. Potjer antwoordt: wij verwachten dat er uit de onderzoeken komt dat het kan. Volgens eerdere onderzoeken is al bepaald dat het technisch kan, nu onderzoeken we de omgevingseffecten van eventuele windmolens.

Vraag: in een brief uit 2012 is afgesproken dat de locatie voor windmolens BleiZo-West zou moeten worden.

Hoe zit dit? Dhr. Muis: de convenantsafspraken zijn inderdaad al van lange tijd geleden. We hebben inmiddels zelf onderzoeken gedaan en dit heeft tot andere locatiekeuzes geleid.

Vraag: wordt er nog naar het Nevele-arrest gekeken?

Dhr. Potjer: het nevele-arrest ging om een procedurefout, er was namelijk geen MER gedaan. De consequentie was dat er uitgegaan moet worden van lokale normen zolang er geen landelijke normen zijn.

Er volgt een opmerking uit de zaal: men stoort zich aan het feit dat de sprekers lijken te lachen om te kwestie. Opgemerkt wordt dat het voor de bewoners een heel belangrijke kwestie is.

Sprekers excuseren zich ervoor als het zo overkomen alsof ze lachen. Het is geenszins het geval dat ze de kwestie niet serieus nemen.

Een vertegenwoordiger van de lokale energievoerders merkt op dat niet iedereen negatief staat tegenover wind. Vanuit de coöperatie zou de inspreker ook graag benaderd worden voor participatie.

Vervolgens neemt Harm Ligtenberg van Bosch & van Rijn het woord om de Nota Reikwijdte en Detailniveau (NRD) toe te lichten. Deze nota omschrijft de uitgangspunten voor de planMER die erop gaat volgen.

Harm Ligtenberg vertelt dat de milieueffecten voor de drie plekken in kaart gebracht gaan worden. De drie alternatieven gaan gescoord worden op verschillende criteria. Op de kaart zijn verschillende groene vlakken zichtbaar waar in principe windmolens mogelijk zijn. Binnen die zoeklocaties zijn daarna nog verschillende varianten mogelijk.

Bosch & van Rijn gaat in het onderzoek uit van windturbines van maximaal 190 meter hoog omdat hogere op deze locaties waarschijnlijk niet mogelijk zijn. Voor een heel aantal thema's worden vervolgens de drie mogelijke alternatieven gescoord. Voor de thema's geluid en slagschaduw worden meer gedetailleerd onderzoek gedaan dan gebruikelijk is.

Er zijn wettelijke normen voor geluid en slagschaduw, maar een planMER hoeft in principe niet aan de wettelijke normen te toetsen, maar het is natuurlijk wel logisch om daarbij aan te sluiten. Bosch & van Rijn probeert zoveel mogelijk kwantitatief te beoordelen. De scores worden gegeven door ons als bureau en leveren resultaten aan onze opdrachtgever.

Gevraagd wordt naar de invloed van windmolens op mobiliteit, op het doortrekken van de randstadrail bijvoorbeeld? Die vraag zou eerder al een keer beantwoord worden.

Harm Ligtenberg antwoordt: als de voorkeurslocatie is gekozen, is het aan de projectontwikkelaars om de bouwlocatie verder te onderzoeken.

Bosch & van Rijn doet geen nieuw onderzoek, maar brengt de verschillen in kaart op basis van wetenschappelijke inzichten. Harm Ligtenberg: wij bepalen niet of er wel of geen windmolens moeten komen, maar leggen de verschillen op basis van wetenschappelijke inzichten voor. De planMER is een onderdeel van heel ingewikkelde procedure waarbij het bevoegd gezag uiteindelijk een voorkeursbeslissing neemt.

Vraag: in de RES 1.0 wordt over 'harde en zachte argumenten' gesproken. Een open landschap is mooi, maar is een zacht argument. Hoe krijgen die argumenten een plek in het onderzoek?

Harm Ligtenberg antwoordt: die harde criteria die hebben hun plek al in eerdere onderzoeken gehad: dat levert de groene vlakken op.

Vraag: wordt er ook rekening gehouden met de infrastructurele ontwikkelingen in verband met extra woningbouw in Zuidplas, het vijfde dorp?

Harm Ligtenberg antwoordt: die zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

Vervolgens worden de beoordelingscriteria besproken. De effecten op de leefomgeving zijn het eerste thema. Daarna het thema 'geluid'. De geluidseffecten worden gemiddeld: hoge geluiden in de nacht worden echter extra meegeteld, als straffactoren.

Harm Ligtenberg: we rekenen nu al met de nieuwe norm die strenger is dan de oude. Ook windstille periodes worden verdisconteerd in langjarige voorspellingen. Achteraf kan dat licht variëren, maar de invloed is minimaal. De windstille periodes hebben nauwelijks invloed op de jaargemiddelden voor geluid.

Vraag: als hij stilgezet moet worden in verband met sterke slagschaduw, wordt deze stilstandvoorziening dan meegenomen?

Harm Ligtenberg antwoordt: in de planMER kan worden geconstateerd dat een stilstandsvoorzieningen wenselijk/ noodzakelijk kunnen zijn. De verplichting voor het aanbrengen van de stilstand voorzieningen worden in de omgevingsvergunning vastgelegd.

Gevraagd wordt naar de cumulatieve geluidseffecten: 's ochtends in de spits meet ik al 60 DB, als de HSL voorbij komt rijden heb ik 70 DB, waar praten we in hemelsnaam over bij windmolens? Wordt het cumulatie-effect met andere geluidsbronnen meegenomen in het onderzoek?

Harm Ligtenberg antwoordt: ja

Gevraagd wordt naar de beoordelingscriteria die door de provincie zijn aangevraagd. Is ergens te vinden welke andere mogelijke beoordelingscriteria er zijn?

Antwoord: Uit milieu effect rapportages voor andere windprojecten, zoals die Amsterdam die voor de bijeenkomst met de klankbordgroep op 10 september 2024 met hen zijn gedeeld kunnen voorbeelden worden afgeleid .

Vraag: zijn de gezondheidsrisico's en de stralingsrisico's meegenomen?

Bosch & van Rijn onderzoekt de straling niet omdat er summiere wetenschappelijke basis voor is dat windmolens stralingsrisico geven. Er kan natuurlijk wel om verzocht worden om stralingseffecten alsnog mee te nemen in het onderzoek.

Vraag: in Groningen is een plan om windmolens neer te zetten, ingetrokken om gezondheidsredenen, zijn deze specifieke gezondheidsrisico's ook meegenomen in het onderzoeksvoorstel?

Harm Ligtenberg antwoordt dat gezondheid een lastig te meten thema is, omdat het niet gekwantificeerd kan worden zoals bijvoorbeeld geluid.

Vraag: wordt het effect op vleermuizen meegenomen in het onderzoek?

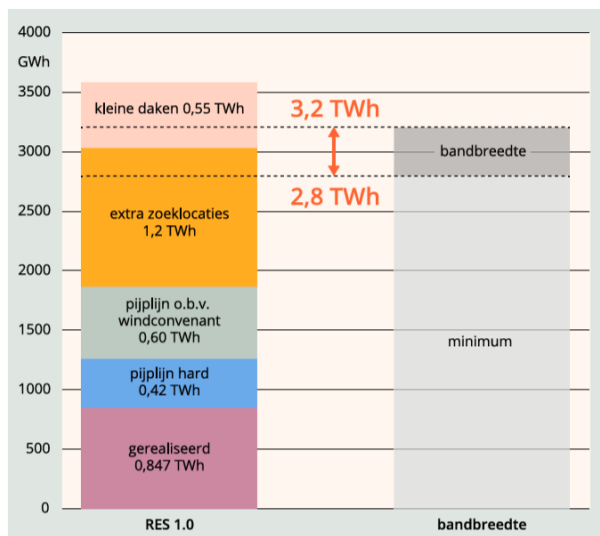
Harm Ligtenberg: dit is zeker relevant, maar in de planMER-fase wordt dit aspect nog niet onderzocht. In de planMER maak je een ecologische risicobeoordeling, maar doe je nog geen veldonderzoek. Dat onderzoek vindt altijd nog plaats in de vergunningsfase.

Gevraagd wordt naar de RES 1.0: rapporten lijken steeds gebaseerd op andere eerdere rapporten. Maar er is niet aan de RES 1.0 voldaan, waarom?

Herbert Faber: de RES 1.0 uit 2021 zelf is geen rapport, maar een geheel van afspraken over het realiseren van hernieuwbare elektriciteit (windenergie/ zonne-energie) en warmte. De RES 1.0 volgde op het convenant realisatie windenergie (voormalige) stadsregio Rotterdam uit 2012 waarvan de gemeente Lansingerland één van de ondertekenaars was. In het convenant was afgesproken dat de ondertekenaars zich zouden inspannen voor de realisatie van 150 MW windenergie in 2020. In 2020 is het convenant verlengd tot 31-12-2025. Bij het vaststellen van de RES 1.0 zijn de afspraken uit het convenant in de RES 1.0 opgenomen als pijplijn-projecten met de veronderstelling dat de opgave van 150 MW geheel zou worden gerealiseerd. Zie o.m. figuur 4.2. en 4.3 uit de de RES 1.0 Rotterdam Den Haag. In de RES 1.0 worden locaties uit het convenant VRM locaties genoemd.

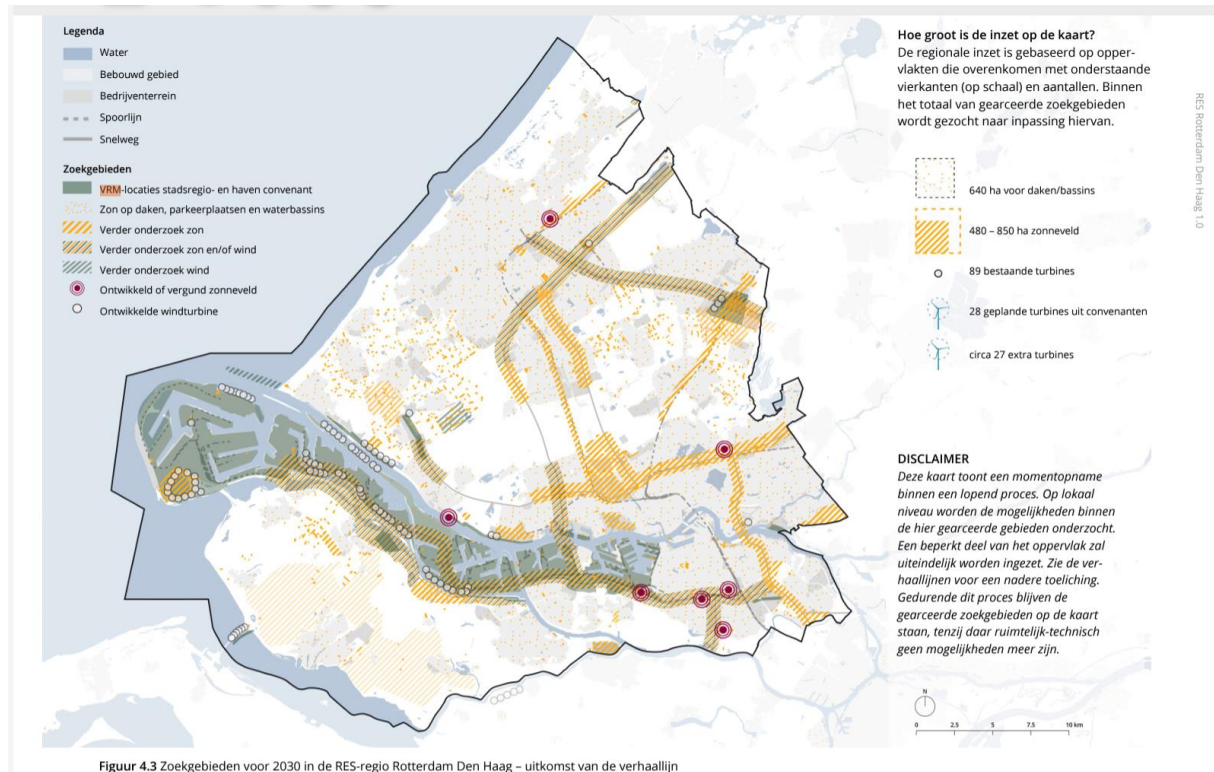
<https://www.resrotterdamdenhaag.nl/over+de+res/res-1-0/default.aspx>

Figuur 4.2 RES 1.0 Rotterdam Den Haag

Figuur 4.2 Opbouw regionale inzet voor 2030

Figuur 4.3 RES 1.0 Rotterdam Den Haag

Vraag: stel nou dat de planMER alleen maar minnetjes geeft? Wat doen jullie dan?

Herbert Faber: op basis van de eerdere onderzoeken van Pondera en Bosch & van Rijn verwachtten wij niet dat dat geval zal zijn. Maar mochten er uit het planMER alleen maar minnetjes komen dan is aan het provincie bestuur om te overwegen om naar andere oplossingen te zoeken.

Vraag: wie is nou direct belanghebbenden bij windenergie? Is dat de gedeputeerde, ondernemers, burgers? Is het hobby van de gedeputeerde die het door de strot wil duwen?

Herbert Faber: het antwoord op deze vraag laten wij graag aan de steller. Maar wij zijn geneigd te antwoorden: alle bovenstaande. De Raad van State werkt voor de vraag over direct belanghebbenden met de norm van 10 x de tiphoogte om de locaties: 1.900 meter in dit geval. (ECLI:NL:RVS:2018:616 van 21 februari 2018)